

WILLY VANDERSTEEN

DE RODE RIDDER

DE EERSTE AVONTUREN 1963 • 1965

STANDAARD UITGEVERIJ

Alle verhalen van De Rode Ridder zijn met hun originele belettering, zoals ze destijds in de eerste albums uit de reeks verschenen, opgenomen in deze integrale bundeling. Er is resoluut voor authenticiteit gekozen, zelfs als dat niet in overeenstemming is met de spellingsregels van het hedendaagse Nederlands. Fouten tegen onder meer de dt-regel werden dus ook ongemoeid gelaten.

© 2019 Standaard Uitgeverij
Rijnkaai 100/A1, B-2000 Antwerpen

Lay-out: Leuk Ontwerp!
Opmaak dossier: David Steenhuyse
Met dank aan Ivo De Wispelaere

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

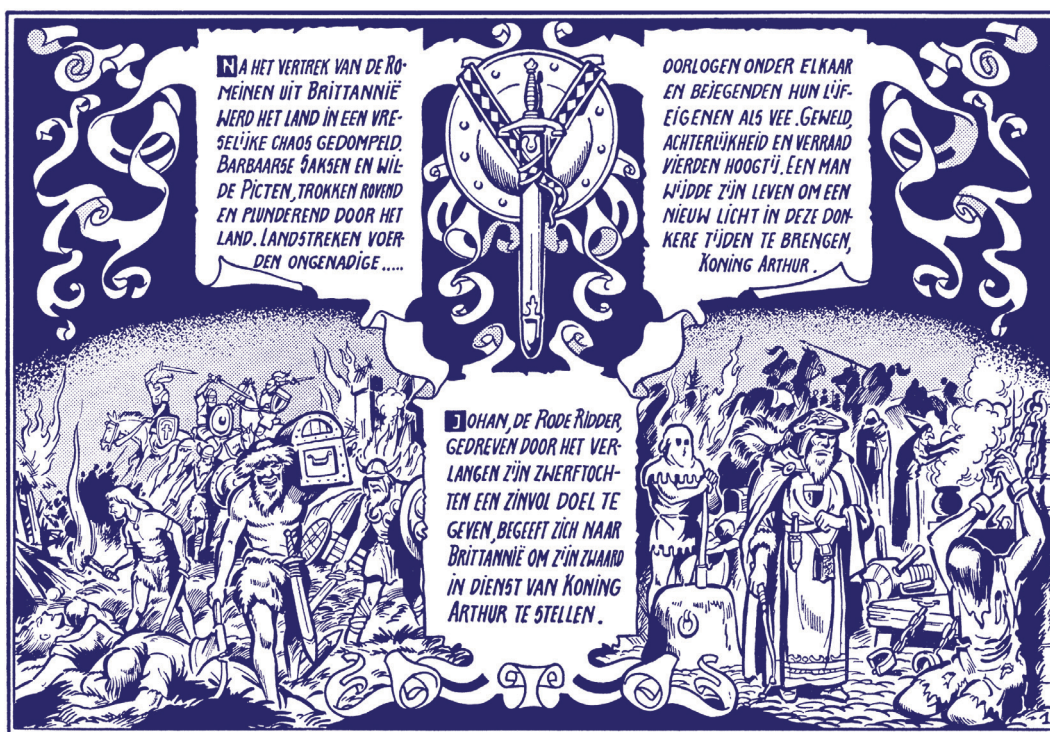
Alle rechten van reproductie, vertaling en aanpassing
zijn uitdrukkelijk voorbehouden voor alle landen.

D/2019/0034/070
ISBN 978 90 02 26784 0

IN DIENST VAN ARTHUR

Vanaf *Koning Arthur* (deel 19, 1964) beleeft de Rode Ridder zijn verhalen in Brittannië, het huidige Engeland. Het is de start van een lange cyclus van albums die de middeleeuwse verhalen over koning Arthur als basis hebben voor de avonturen van Johan. Nu en dan schemeren er verwijzingen door naar de historische Arthur of de mythische versie uit de legendes, maar altijd geeft Vandersteen zijn eigen interpretatie aan de verhalen. Daarmee plaatst hij zijn versie in een lange historische rij van Arthur-bewerkingen. Voor de grafische uitwerking kan hij rekenen op de talenten van een jonge tekenaar die op dat moment bijna een jaar bij hem in dienst is.

door Ivo De Wispelaere

Indrukwekkende openingsprent van *Koning Arthur*.

Bezeten van geschiedenis

Nadat Karel Verschuere wegens privéproblemen en een hoge werkdruk *De Rode Ridder* laat vallen, neemt de jonge Frank Sels de reeks over in 1963. Hij is op dat moment twintig jaar jong en heeft al wat werkervaring opgedaan in een drukkerij. Sels kan bij Studio Vandersteen aan de slag als tekenaar en inker. De eerste verhalen waaraan hij meewerkt zijn het *De Rode Ridder*-album *Baloch, de Reus* (deel 16, 1963) en het vierde deel uit de *Karl May*-reeks *De Pelsjagers* (1963).

Sels is ambitieus en werkt ondertussen ook al aan eigen verhalen voor het stripblad *Ohee!* zoals de Vikingavonturenreeks *De Zearend* (1964). Allemaal werk dat hij na zijn uren bij Willy Vandersteen thuis verzet. Eduard De Rop getuigt daarover: "Het was de moeite waard om Frank te zien tekenen en inkten want dat kon hij ongelooflijk snel!"¹ Daarnaast werkt Sels ook al aan *De Kleine Antilope*, een soort voorloper van de indianenreeks *Zilverpijl* waarvan hij later met zijn eigen studio meer dan zeventien afleveringen produceert.

Sels is bezeten van geschiedenis en tekent voor *Ohee!* dertien stripversies van klassieke verhalen uit de oudheid. *Ohee!* is een jeugdblad dat wekelijks één volledig stripverhaal uitgeeft in zwart-wit. Het blad verschijnt bij uitgeverij Het Volk die op dat moment ook onderdak biedt aan de populaire avonturen van *Nero*, getekend door Marc Sleen. *Nero* wordt voorgepubliceerd in de krant *Het Volk*. In 1965 stapt Sleen over van uitgeverij Het Volk naar Standaard Uitgeverij. De strip verhuist mee van de krant *Het Volk* naar concurrent *De Standaard*. In die tijd zijn strips heel populaire onderdelen van de krant. Naar eigen zeggen neemt Sleen zo'n dertigduizend abonnees mee met zijn overstap. Het gevolg is een regelrechte oorlog tussen beide kranten.

Sels is op dat moment vol zelfvertrouwen, en wil zijn eigen naam vermeld zien op de albums van *De Rode Ridder*. Vandersteen weigert en Sels vertrekt in 1966. *Mysterie te Camelot* (deel 30, 1966) moet door Eduard De Rop afgewerkt worden die ook de volgende delen voor zijn rekening neemt. Net als Verschuere heeft Sels aan vijftien *De Rode Ridder*-verhalen meegewerkt.

Sels hoopt nu op eigen benen te kunnen staan en heeft hoge verwachtingen van de samenwerking met *Ohee!*, waarvoor hij volop verhalen kan tekenen. Daarmee belandt hij in de stal van uitgeverij Het Volk.

De historische Arthur

De Arthur-cyclus, waar Sels aan meewerkt, maakt een belangrijk onderdeel uit van de stripreeks.

Heeft deze mythische figuur echt bestaan? Er zijn geen materiële overblijfselen, zoals een graf of een skelet teruggevonden, ook al duiken berichten over dergelijke vondsten soms op tijdens perioden van komkommernieuws.

Volgens bepaalde historici is de Arthur-figuur gebaseerd op een halfvergeten Keltische god. Mocht hij echt bestaan hebben, is hij bijna zeker een Welshe of Britse legeraanvoerder (*Dux Bellorum*) die actief is in de woelige periode waarin de Romeinen Brittannië verlaten, en de invallen van de Angelen en Saksen het land teisteren. Historici opperen dat hij misschien een achtergebleven Romein of een geromani-seerde Brit is die zijn kennis van militaire tactiek gebruikt tegen de invallers. Sommigen linken Arthur ook aan koningen uit het Franse Bretagne (in die tijd qua naam en cultuur verwant met elkaar).

Hoe dan ook, rond 500 na Christus wint deze legeraanvoerder de slag bij Mons Badonicus, waardoor de Angelen en Saksen teruggedreven worden. Of deze veldslag echt plaatsgevonden heeft, is niet duidelijk. Hij staat niet in alle historische bronnen vermeld. In ieder geval veranderen de machtsverhoudingen rond deze tijd. In deze periode zeilen grote groepen Saksen terug naar

hun gebieden in Duitsland. De oorspronkelijke Britse bevolking trekt zich terug naar afgelegen gebieden zoals Wales waar de cultuur (en de taal) nog lang bewaard blijven. De opmars van de invallende Saksen en Angelen is duidelijk gestopt en er treedt een periode van stabiliteit op.

Tussen 1964 en 1968 tekent Frank Sels vijf avonturen van de Vikingreeks De Zeearend voor het stripweekblad Ohee!. Zijn bekendste creatie is de indianenreeks Zilverpijl die hij tussen 1970 en 1986 voor de Duitse markt produceert.

De definitieve Frank Sels-stijl

Frank Sels neemt de reeks over vanaf *Baloch, de Reus* (deel 16, 1963), maar zijn eigen stijl schemert slechts sporadisch door. Pas vanaf het einde van *Koning Arthur* krijgen we die met enige regelmaat te zien. In dat album merken we voortdurend het verschil op tussen tekeningen die wel en niet door Frank Sels zijn geïnk.

In de eerste prent hierboven is Lancelot geïnk door Frank Sels. In de prent ernaast heeft een andere medewerker van Studio Vandersteen Lancelot in inkt gezet. Ook bij het inkten van Guinevere zijn verschillende inkters aan de slag geweest. In de daaropvolgende delen *Kerwyn, de Magiër* (deel 20, 1964) en *De Wilde Horde* (deel 21, 1964) zitten nog verschillende stukken die duidelijk niet van Sels' hand zijn. Hiernaast een voorbeeld van verschillende inkters in *Kerwyn, de Magiër. De Ring van Merlijn* (deel 22, 1964) is het eerste album waarin enkel Sels' hand te herkennen is. Dat toch nog verschillende tekenaars meegewerkt hebben aan de albums ligt voor de hand.

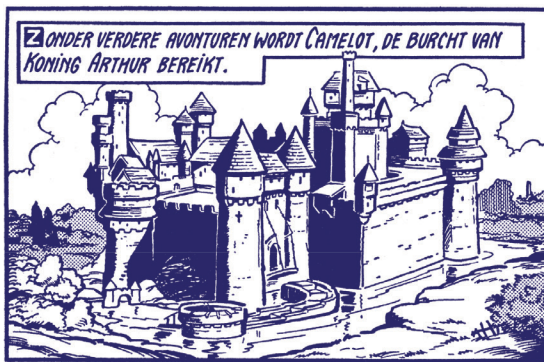
In die tijd heeft Studio Vandersteen maar één dag voorsprong op de krantenpublicatie. Vóór vijf uur 's avonds moeten de stroken op de redactie van de krant klaarliggen. Als een tekenaar ziek is of te veel werk heeft aan een andere reeks – Sels werkt tegelijkertijd ook aan *Karl May* – moeten andere tekenaars, en eventueel Willy Vandersteen zelf, inspringen. *Kerwyn, de Magiër* levert de studio trouwens één dag tijdswinst op. De halve plaat 36 wordt gevolgd door nummer 38, waarna deze verkeerde nummering doorloopt tot de 68ste plaat. Het gevolg is dat de laatste pagina in het album maar voor de helft gevuld is.

De zoete inval

Op de eerste pagina van *Koning Arthur* verwijst Vandersteen naar de invallen van de Saksen en de Picten. De Picten zijn de oorspronkelijke bevolkingsgroep van het huidige Schotland. Pict verwijst naar Picti (Latijn voor “de beschilderden”). De Picten hebben tatoeages of typische oorlogsbeschilderingen in het gezicht, een gebruik dat ook bij andere Keltische stammen voorkomt. Later gaan de Picten op in de grotere Schotse bevolkingsgroep, die vanuit Ierland hun gebieden inpalmt. In de vijfde eeuw na Christus starten de Picten met invallen in het zuiden. Vortigern (394-458), een Britse leider, roept daarom de hulp in van Saksische huur-

lingen. Deze Saksen komen later in opstand tegen hun Britse leiders en laten hun volk in deze periode van volksverhuizingen overkomen naar Brittannië. Naar verluidt verlaten zo'n tweehonderdduizend Saksen de Noord-Duitse laagvlakte en vestigen zich in de streken die nu nog deels hun naam dragen, zoals Middlesex en Sussex in Zuid-Engeland. Ook de Angelen steken in deze periode de Noordzee over, vanuit het schiereiland Angeln, in het oosten van Sleeswijk (Duitsland). Ze komen daarna niet meer voor in de continentale geschiedschrijving. De Angelen vestigen zich iets noordelijker dan de Saksen. East-Anglia, waarvan London deel uitmaakt, verwijst nog steeds naar hun naam. Angelen en

Op een van de laatste pagina's van Koning Arthur komen de meeste elementen van Vandersteens Arthur-cyclus samen. Het kasteel Camelot, koning Arthur en tovenaer Merlijn zijn voor het eerst te zien.

Saksen worden vaak gemeenzaam Angelsaksen genoemd, wegens de gelijkaardige cultuur en de oorsprong (de Duits-Deens-Nederlandse Noordzeekust), waartoe soms ook de Friezen en de Juten worden gerekend. De Juten stammen uit het huidige Deense Jutland en een stuk van Noord-Friesland. Zij komen vooral in het huidige Kent terecht. Ironisch genoeg vallen vanaf 800 Vikingen uit Denemarken deze streek binnen en plunderen het gebied dat sommige van hun Deense voorouders een paar honderd jaar eerder koloniseerden.

De mythische Arthur

De naam Arthur duikt voor het eerst op in oude Welshe literatuur, wat logisch lijkt omdat de oorspronkelijke Britse bevolking, die tegen de invallende Angelsaksen vecht, uiteindelijk naar deze afgelegen gebieden werd teruggedreven. Rond 830 verschijnt met de *Historia Brittonum* van monnik Nennius de eerste verwijzing naar oorlogsleider Arthur, die zelf geen koning is, maar wel samen met hem ten strijde trekt. In verzamelde heiligenlevens uit Wales (de zogenaemde *Vitae*) duikt Arthur ook weer op, maar opnieuw

eerder als onverschrokken krijger dan als koning. Volgens de *Annales Cambriae* sneuvelt Arthur in de slag bij Camlann in 539 tegen Mordred (waar Willy Vandersteen Modred van maakt).

Geoffrey of Monmouth brengt deze gefragmenteerde verwijzingen samen in zijn *Historia Regum Britanniae* (1138). In Monmouths versie huwt Arthur de Romeinse edelvrouw Guinevere. Wanneer Rome hem sommeert om zich te onderwerpen en belastingen te betalen, trekt Arthur op naar Rome. Het komt tot een treffen met de Romeinen in Frankrijk. Wanneer hij hoort dat zijn neef Mordred intussen de troon in Brittannië heeft bezet, keert hij terug, maar sneuvelt net als Mordred tijdens de slag bij Camlann.

Chrétien de Troyes (1140-1190) wordt beschouwd als de grondlegger van de Arthur-literatuur. Hij schrijft een vijftal romans rond Arthur, waarvan *Perceval* met het graalmotief de belangrijkste is. De Heilige Graal is in deze eerste verhalen de kelk of beker waarin Christus' bloed werd opgevangen waardoor deze graal magische krachten krijgt. Later nemen andere magische voorwerpen deze plaats in.

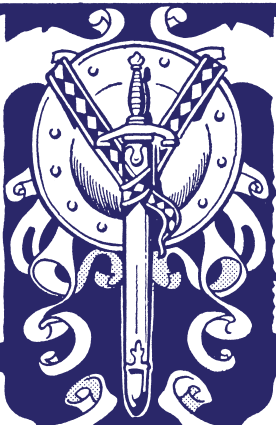
DEEL 19

KONING ARTHUR

NA HET VERTREK VAN DE ROMEINEN UIT BRITANNIË WERD HET LAND IN EEN VRESELIJKE CHAOS GEDOMPELD. BARBAARSE SAKSEN EN WILDE PICTEN, TROKKEN ROVEND EN PLUNDEREND DOOR HET LAND. LANDSTREKEN VOERDEN ONGENADIGE.....

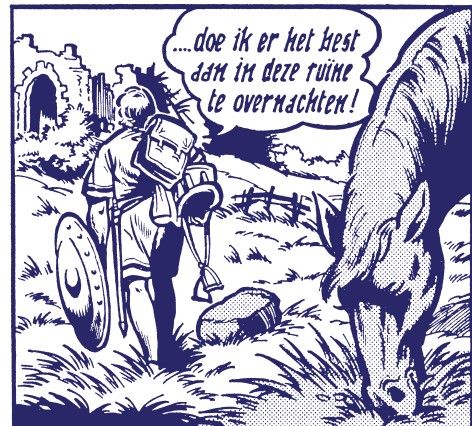
OORLOGEN ONDER ELKAAR EN BEJEGENDEN HUN LIEF-EIGENEN ALS VEE. GEWELD, ACHTERLIJKHEID EN VERRAAD VIERDEN HOOGTÏ. EEN MAN WÏDDE ZÏN LEVEN OM EEN NIEUW LICHT IN DEZE DONKERE TÏJDEN TE BRENGEN, KONING ARTHUR.

JOHAN, DE RODE RIDDER, GEDREVEN DOOR HET VERLANGEN ZÏN ZWERTOCHTEN EEN ZINVOL DOEL TE GEVEN, BEGEÏT ZICH NAAR BRITANNIË OM ZÏN ZWAARD IN DIENST VAN KONING ARTHUR TE STELLEN.

De tocht naar Londen is nog ver. En daar ik de streek niet ken....

...doe ik er het best aan in deze ruïne te overnachten!

DE RODE RIDDER MAAKT AANSTALTEN OM ZICH TER RUSTE TE BEGEVEN....

... ALS PLOTS EEN RUITER DE RUÏNE LANGS DE ACHTERZÏDE NADERT.

DEEL 20

KERWYN, DE MAGIËR

HET HUWELIJK VAN KONING ARTHUR EN GUINEVERE WORDT TE LONDEN INGEZEGEND WAARNA DE KONING EN DE KONINGIN IN HUN BURCHT, CAMELOT, DE EERBEWIJZEN DER GETROUWEN IN ONTVANGST NEMEN.

Vit alle hoeken van het land zijn de edelen en ridders opgekomen, Lancelot!

Doch velen zijn weesgeleven, Johan! Vooral de machtigste kerken!

LOTS VLIET EEN RAAF DOOR HET RAAM BINNEN EN FLADDERT KRUISEND ROND.

MET SOMBERE BLIK VOLGT MERLIN, DE WIJZE TOVENAAR, HAAR VLUCHT.

Je kijkt zo somber, Merlin. Is het verschijnen van die raaf een slecht voorteken?

Meer dan dat, sire! Zij is de hode van iemand die gezworen heeft u ten val te brengen!

HET GEKRUIS VAN DE RAAF GALMT ALS EEN HONEND LACHEN DOOR DE ZAAL.

Het is een raaf van Gwenleod, de heks uit het eikenbos, die tegen uw plannen gekant is!

DE RODE RIDDER GRIJFT EEN BOOG EN DOODT DE RAAF MET EEN RAAK SCHOT.

Werp haar in de slotsracht, sir Modred!

DEEL 21

DE WILDE HORDE

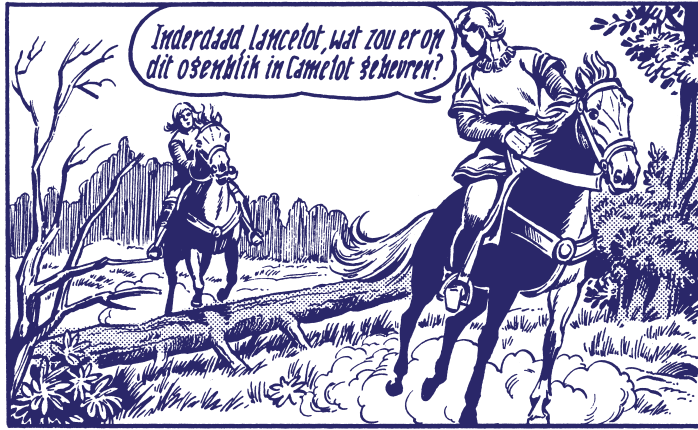

DE RODE RIDDER EN LANCELOT HEBBEN KERWYN, DE MAGIËR, VERSLAGEN EN KEREN NAAR CAMELOT, DE BURCHT VAN KONING ARTHUR TERUG.

Je kijkt bezorgd, Lancelot. Wat s'adt er in je om?

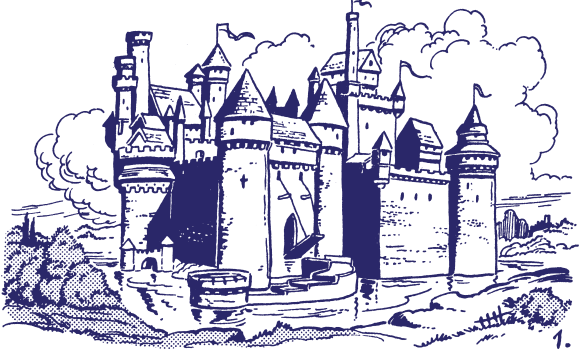
Ik denk aan Modred! Niemand weet dat hij de zaak van de koning verradt!

Wie weet welke duivelse plannen hij nu uitwerkt voor wie hem kunnen ontmaskeren!

Indedaad, Lancelot, wat zou er op dit oeseklik in Camelot gebeuren?

IN CAMELOT IS ER INMIDDELS HEEL WAT GEBEURD.

KONINGIN GUINEVERE SCHONK HET LEVEN AAN EEN ZONN, DIE PARCIVAL GEDOOPT WERD. VOL TROTS TOONT ARTHUR ZIJN NAKOMELING AAN DE RIDDERS VAN DE RONDE TAFEL.

SIR MODRED HUICHELT BLIJDSCHAP EN SPEELT ZIJN VERRADERSROL VERDER.

Lancelot, walewyn en de Rode Ridder ontkreken om mijn vreuude te delen! Zou hen iets overkomen zijn?

Och nee, sire! U kent Lancelot! Een of andere mooie jonkvrouw zal hem erseks ophouden!

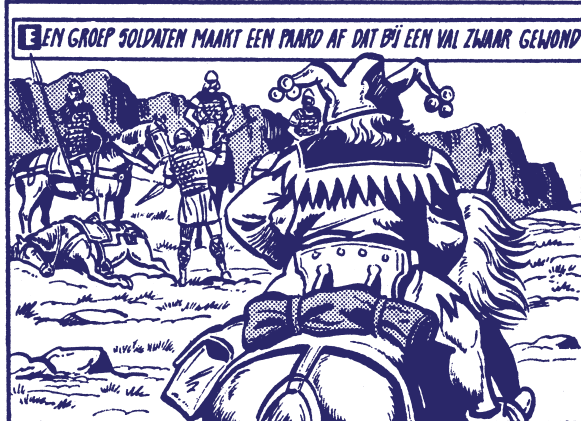
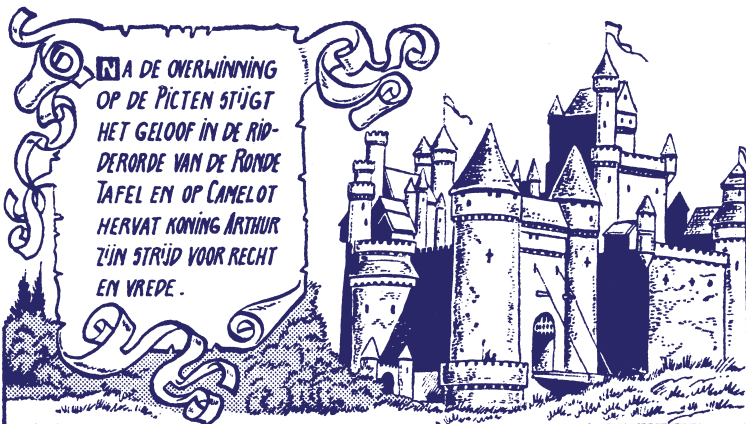

Nee, Modred, ik heb een somber voorsvoel! Ik vertrek met de koningin naar Corvan, mijn verklif aan de kust. Houd mij op de hooste!

DEEL 22

DE RING VAN MERLIJN

DEEL 23

HUGON, DE HOFNAR

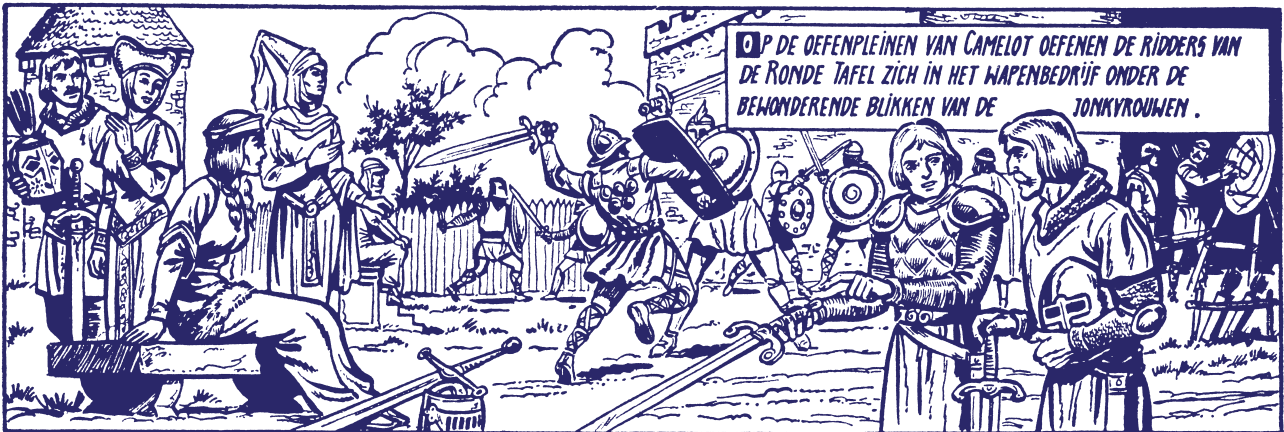
MEET HARDNEKKIGHEID ZET KONING ARTHUR ZIJN AKTIE VERDER OM HET LAND VAN ALLE ONGERECHTIGHEID TE ZUIVEREN. VER VAN DE KONINKLIJKE BURCHT, CAMELOT, SPELEN JOELENDE KINDEREN IN DE WOUDE VAN MERSHOOD.

OP EEN DAG ONTDEKKEN ZIJ ECHTER IN HET STRUINGEWAS EEN UIT STEEN GCHOUWEN BEELTENIS VAN EEN RAAF EN...

...VANAF DIE DAG HEERST ANGST IN DE SCHAMELE HUTTEN AAN DE RAND VAN HET WOOD.

OP DE OEFENPLEINEN VAN CAMELOT OEFENEN DE RIDDERS VAN DE RONDE TAFEL ZICH IN HET WAPENBEDRIJF ONDER DE BEWONDERENDE BLIKKEN VAN DE JONKVRUWEN.

HUGON, DE HOFNAR, SLAAT HET GEDOE VAN UIT EEN RAAM GADE, ALS GUINEVERE, DE KONINGIN, BINNENTREEDT.

Wolaan, Huson, dings je niet mee naar een bewonderende slimlach van de mooie jonkvrwomen?

Edele Vrouwe, wie heeft er oos voor een naard dat steeds op stal staat?

De beste naarden staan op stal, Huson! Hoop je dan niet een levensgezellin te vinden?

DEEL 24

DE ZWARTE BANIER

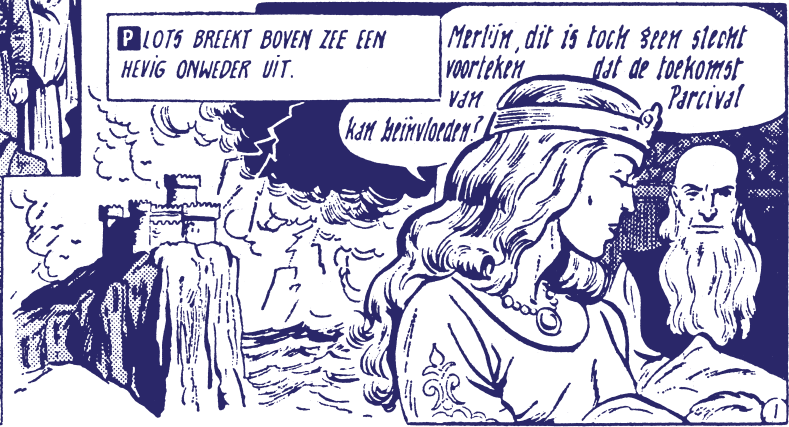

IN HUN BURCHT AAN DE KUST HERDENKEN KONING ARTHUR EN GUINEVERE DE OVERWINNING OP DE PICTEN. EEN VELD-SLAG WAARIN DE RODE RIDDER ZICH BIJZONDER ONDSCHIEDDE. ✽

✽ ZIE ALBUM - DE WILDE HORDE.

TIJDENS DEZE PLECHTIGHEID KOMEN ALLE GETROUWEN DE KONING HUN HEILWENSEN AANBIEDEN EN WORDT HUN PARCIVAL, S KONINGS ZOON, GETOOND.

PLOTS BREEKT BOVEN ZEE EEN HEVIG ONWEDER UIT.

Merlijn, dit is toch geen slecht voorteken dat de toekomst van Parcival kan beïnvloeden?

Niet de natuurelementen beschikken over het lot edele vrouw. Maar ook Parcival zal eens de stormen van het leven moeten doormaken!

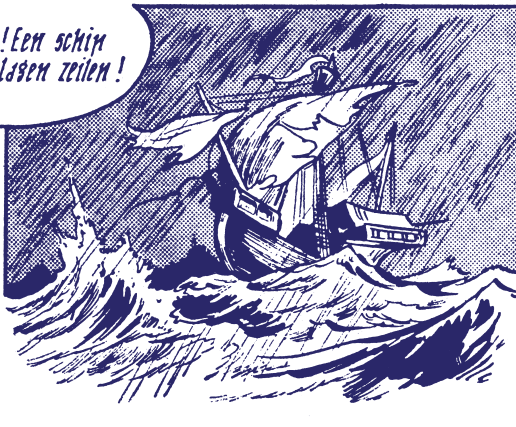

Stil! Hoorde ik daar niet de hoorn van de torenwachter?

JOHAN EN LANCELOT SPOEDEN ZICH NAAR BOVEN.

Daar, heer! Een schip met losselagen zeilen!

Het is stuurloos en stevent recht op de klippen af!